Tlačová správa FRA
Viedeň 10. júna 2021

Na ceste k obnove po pandémii COVID-19 založenej na právach

Pandémia COVID-19 odhalila v celej spoločnosti nedostatky pri dodržiavaní základných práv ako sú právo na zdravie, vzdelanie, zamestnanie a sociálnu ochranu. Správa o základných právach 2021, ktorú vypracovala agentúra FRA, spomína rozsiahly dosah pandémie na práva a navrhuje, ako najlepšie riešiť prehlbujúce sa nerovnosti a ohrozenie spoločenskej súdržnosti.

„Pandémia COVID-19 preverila schopnosť systémov na ochranu základných práv v celej EÚ nachádzať riešenia," uviedol riaditeľ agentúry FRA Michael O'Flaherty. *„Vlády musia zaviesť trvalé štruktúry na boj proti nerovnosti, rasizmu a vylúčeniu. Jedine prístup založený na právach umožní vládam budovať inkluzívnu spoločnosť."*

V Správe o základných právach 2021, ktorú vypracovala agentúra FRA, sa poukazuje na pokrok i nedostatky v oblasti ochrany ľudských práv v EÚ v uplynulom roku. V kapitole zameranej na COVID-19 sa skúma vplyv pandémie v súvislosti s ľudskými právami na každodenný život ľudí, najmä na zraniteľné skupiny obyvateľov ako sú starší, osoby so zdravotným postihnutím, Rómovia a migranti.

V rámci obnovy by mali vlády konzultovať s vnútroštátnymi inštitúciami pre ľudské práva s cieľom posúdiť ako opatrenia v oblasti verejného zdravia vplývajú na základné práva. Okrem toho by mali aj:

- posilniť odolnosť systémov vzdelávania, zdravotnej starostlivosti a sociálnej podpory s cieľom uspokojovať potreby všetkých ľudí,
- prijímať digitálne riešenia, preklenúť digitálnu priepasť a bojovať proti dezinformáciám,
- venovať pozornosť vysokorizikovým skupinám, ako sú osoby v starostlivosti, zadržiavané osoby alebo bezdomovci,
- zabezpečiť spravodlivý a rovnaký prístup k očkovacím látkam.

Medzi ďalšie kľúčové témy z roku 2020 patrí:

- **Rasizmus** – pandémia podnietila diskrimináciu, trestné činy z nenávisti a nenávistné prejavy voči menšinám, predovšetkým voči osobám s prisťahovaleckým pôvodom a Rómom. Zároveň hnutie Black Lives Matter a vôbec prvý akčný plán EÚ proti rasizmu zmobilizovali snahy bojovať proti rasizmu v Európe. Členské štáty by mali zintenzívniť túto snahu bojovať proti rasizmu prostredníctvom národných akčných plánov, sankcionovať trestné činy z nenávisti, poskytovať podporu obetiam a bojovať proti diskriminačnému etnickému profilovaniu pri plnení policajných úloh.
- **Migrácia** – dodržiavanie ľudských práv na hraniciach bolo pre EÚ aj naďalej výzvou. Migranti umierali na mori, zažívali násilie, bol im odopieraný vstup na pozemných hraniciach a tlačili sa v preplnených záchytných centrách. Členské štáty by v súlade s navrhovaným paktom EÚ o migrácii a azyle mali vykonávať účinné a nezávislé monitorovacie činnosti zamerané na predchádzanie zneužívania práv na hraniciach. Navyše by mali zabezpečiť, aby záchytné centrá boli primerane vybavené.
- **Práva dieťaťa** – množstvo detí počas pandémie trpelo, najmä deti z ekonomicky alebo sociálne znevýhodneného prostredia. Vzdelávanie na diaľku bolo bez prístupu na internet či bez počítača náročné. Počas zákazu vychádzania a karantény došlo aj k nárastu zneužívania detí. EÚ by mala podporovať iniciatívy v rámci Európskej záruky pre deti, ktoré sú zamerané na pandémiou najviac zasiahnuté oblasti a skupiny. Členské štáty by mali zabezpečiť rovnaký prístup k vzdelávaniu pre všetky deti a ich ochranu pred zneužívaním.

Správa obsahuje zhrnutie a analýzu najvýznamnejších udalostí v oblasti ľudských práv v EÚ za rok 2020. Obsahuje návrhy opatrení, ktoré sa týkajú Charty základných práv EÚ a jej uplatňovania členskými štátmi, rovnosti a nediskriminácie, rasizmu a súvisiacej neznášanlivosti, začleňovania Rómov a ich rovnosti, azylu, hraníc a migrácie, informačnej spoločnosti, ochrany

súkromia a osobných údajov, práv detí, prístupu k spravodlivosti a uplatňovania Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím.

V prípade záujmu o ďalšie informácie sa obráťte na: media@fra.europa.eu / tel.: +43 1 580 30 653.